

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 21 lipca 2022 r.

DPNP-WPPIP.055.17.2022.DP

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na oświadczenie senatorskie nr BPS/043-45-1738/22

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na oświadczenie Senator RP Pani Agnieszki Kołacz-Leszczyńskiej złożone podczas 45. posiedzenia Senatu RP w dniu 30 czerwca 2022 r.

Szanowna Pani Senator,

uprzejmie informuję, że tematyka związana z martyrologią Polaków na Wschodzie podczas II wojny światowej, a w szczególności w 1940 r. jest obowiązkowo realizowana przez wszystkich uczniów w ramach edukacji historycznej w szkole podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych. Wymagania obejmujące wiadomości i umiejętności w tym zakresie wyznacza podstawa programowa.

Podstawa programowa jest dokumentem definiującym obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści nauczania, w tym umiejętności opisane w formie ogólnych i szczegółowych wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności, które powinien posiadać uczeń po zakończeniu określonego etapu edukacyjnego. Podstawę programową w drodze rozporządzenia określa minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, uwzględniając umiejętności uczniów,

a także zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły, odpowiednio do etapów edukacyjnych¹.

W stosowanej obecnie podstawie programowej przedmiotu historia dla szkoły podstawowej² uwzględnione są następujące treści nauczania dotyczące tematyki Golgoty Wschodu:

- Droga do wojny. Uczeń wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop-Mołotow;
- II wojna światowa i jej etapy. Uczeń przedstawia bezpośrednie skutki II wojny światowej, w tym problemy zmiany granic i przesiedleń ludzi;
- Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Uczeń: porównuje założenia i metody polityki niemieckiej i sowieckiej w okupowanej Polsce; wymienia przykłady zbrodni niemieckich i sowieckich (Palmiry, Katyń, kaźń profesorów lwowskich, Zamojszczyzna).

Podstawa programowa historii dla szkół ponadpodstawowych³ wskazuje następujące treści nauczania:

- Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:
 - porównuje funkcjonowanie aparatu terroru w ZSRS i III Rzeszy (zakres podstawowy);
 - ukazuje skalę wewnętrznych represji w ZSRS w latach 30., w tym tzw. operację polską NKWD 1937–1938 (dotychczas - zakres rozszerzony, od roku szkolnego 2022/2023 ten wymóg będzie obowiązkowy już w przypadku podstawowego zakresu kształcenia);
- Świat na drodze do II wojny światowej. Uczeń wyjaśnia genezę paktu Ribbentrop-Mołotow i przedstawia jego postanowienia (zakres podstawowy);
- II wojna światowa i jej etapy. Uczeń:
 - omawia współpracę hitlerowskich Niemiec i ZSRS w latach 1939–1941;
 - charakteryzuje etapy agresji i aneksji obu totalitarnych mocarstw (zakres podstawowy);
 - charakteryzuje sytuację ludności cywilnej oraz jeńców wojennych, z uwzględnieniem przykładów eksterminacji (zakres rozszerzony);

¹ Art. 4 pkt 24 oraz art. 47 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.).

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467, z późn. zm.).

- Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Uczeń:
- wymienia i charakteryzuje przykłady największych zbrodni niemieckich i sowieckich (m.in. Auschwitz, Palmiry, Piaśnica, Ponary, Katyń, Miednoje, Charków);
 - porównuje system sowieckich i niemieckich obozów pracy, obozów koncentracyjnych oraz obozów zagłady;
 - omawia kwestie deportacji i wysiedlenia ludności oraz jej planowanego wyniszczenia;
 - wyjaśnia i omawia sposoby upamiętnienia zbrodni obu okupantów oraz heroizm Polaków na przykładzie: Muzeum Powstania Warszawskiego, państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, Polskiego Cmentarza Wojennego w Katyniu (zakres podstawowy);
 - porównuje i ocenia założenia i metody polityki III Rzeszy i Związku Sowieckiego w okupowanej Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem eksterminacji inteligencji i duchowieństwa (zakres rozszerzony).

Od nowego roku szkolnego 2022/2023 w szkołach ponadpodstawowych (branżowa szkoła I stopnia, liceum ogólnokształcące, technikum) uczniowie będą uczyli się nowego przedmiotu historia i terażniejszość. Celem wprowadzenia tego przedmiotu jest zwiększenie zakresu zagadnień związanych z historią najnowszą w edukacji historycznej uczniów szkół ponadpodstawowych. Zakres treści obejmuje historię najnowszą, historię drugiej połowy XX w., zaczynając od końca II wojny światowej, z wprowadzeniem i przypomnieniem tego, co działo się w czasie II wojny światowej.

Odnosząc się natomiast do kwestii podręcznika, uprzejmie informuję, że podręczniki podlegają procedurze dopuszczenia do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania⁴.

Szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego oraz szczegółowe warunki i tryb dopuszczania podręczników do użytku szkolnego, precyzyjnie opisuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 października 2019 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników⁵. **Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego musi uwzględniać cele kształcenia i treści nauczania ustalone w podstawie programowej.** Natomiast całościowa koncepcja podręcznika jako propozycji wydawniczej należy do wnioskodawcy, którym zazwyczaj jest wydawnictwo.

Dotychczas wpłynęły do MEiN 3 wnioski o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika do HIT:

- 1) 12 maja 2022r. wpłynął pierwszy wniosek – Wydawnictwa Biały Kruk Sp. z o.o.; 1 lipca 2022r. podręcznik pn.: *Historia i Teraźniejszość. Podręcznik dla liceów i techników. Klasa 1. 1945-1979* autorstwa prof. Wojciecha Roszkowskiego; podręcznik został już dopuszczony do użytku szkolnego na podstawie wymaganych przepisami prawa pozytywnych opinii rzeczoznawców;

⁴ Art. 22an ustawy o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915, z późn. zm.)

⁵ Dz. U. poz. 2013.

- 2) 22 czerwca 2022r. wniosek złożyły Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie. Tytuł podręcznika: *Historia i teraźniejszość. Podręczniki. Liceum i technikum. Część 1* autorstwa Izabelli Modzelewskiej-Rysak, Leszka Rysaka, Karola Wilczyńskiego i Adama Ciska; procedura dopuszczenia do użytku szkolnego jest w toku;
- 3) 5 lipca 2022r. wniosek złożyło Wydawnictwo SOP Oświatowiec Toruń Sp. z o.o. Tytuł podręcznika: *Historia i teraźniejszość. Podręcznik dla szkoły branżowej I stopnia* autorstwa Joanny Niszczyńskiej i Stanisława Zajęca; procedura dopuszczenia do użytku szkolnego jest w toku.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia

MINISTRA EDUKACJI I NAUKI

Dariusz Piontkowski

Sekretarz Stanu

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów